

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

SKĄD SIĘ WZIĘŁY ŁAŻNIA I ŁAZIENKA

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Co dzień łazimy do łazienki, a niektórzy z nas czasem i do łaźni. Czy te słowa łączy tylko podobieństwo brzmieniowe, czy też może wspólne pochodzenie? ŁAZIENKA jest wyrazem najmłodszym, poświadczonym w źródłach dopiero od XVI w. Pierwotnie słowo to miało znaczenie 'mała łaźnia' (tak jak wanienka 'mała wanna'). Łazienka jako osobne pomieszczenie w domu czy mieszkaniu to – można powiedzieć – najnowszy wynalazek: teraz nie wyobrażamy sobie bez niej życia, ale w połowie XX w. lokal z własną łaźnią (a nie np. jedną na całe piętro kamienicy czynszowej) uważany był za luksusowy, a pomieszczenia kąpielowe i sanitarne były tylko w domach bogatszych właścicieli. Znaczenie wyrazu ŁAŻNIA w zasadzie się nie zmieniło: Linde definiuje łaźnię jako 'dom, gdzie się kąpią', a także 'mycie' (sprawić komuś łaźnię – również przenośnie). Jaki związek ma rzecz. ŁAŻNIA z czas. ŁAZIĆ? Łaźnia była niegdyś pomieszczeniem, do którego się łażyło: prasłowiańskie *lazьŋa lub *laznь było zapewne określeniem czegoś w rodzaju prymitywnej sauny, mieszczącym się w wykopanej ziemiance, do której się złaziło i włożyło, i to w dodatku przez niewielki, może wąski właz (otwór musiał być możliwie mały, żeby ciepło nie uciekało na zewnątrz). W XVI – XVII w. w łaźniach posługiwali łaźiebnicy (posługacze) i łaźiebni (ci, którzy podtrzymywali ogień, polewali kamienie wodą, a więc łażili po całej łaźni, wykonując rozmaite czynności), a łaźnia mogła przynosić łaźiebne, czyli dochód z łaźni.